

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๑๕๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๐

* ยกเลิกโดย พระม.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

* พระราชบัญญัติ

อนุญาโตตุลาการ

พ.ศ. ๒๕๓๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

เป็นปีที่ ๔๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการนอกศาล
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติอนุญาโต
ตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติ^๕นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติแห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการนอกศาล
ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงพระราชบัญญัติ^๕

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตาม
พระราชบัญญัติ^๕นี้

หมวด ๑

สัญญาอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๕ สัญญาอนุญาโตตุลาการหมายถึง สัญญาหรือข้อตกลง
ในสัญญาที่คู่กรณีตกลงเสนอข้อพิพาททางแพ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิด
ขึ้นในอนาคตให้อนุญาโตตุลาการ^๕ชขาด ไม่ว่าจะมีการกำหนดตัวผู้ซึ่งจะ
เป็นอนุญาโตตุลาการไว้หรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๖ สัญญาอนุญาโตตุลาการจะมีผลผูกพันคู่กรณีได้ต่อเมื่อ
มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีข้อสัญญาปรากฏอยู่ในเอกสารโต้ตอบทาง
จดหมาย โทรเลข โทรพิมพ์หรือเอกสารอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

มาตรา ๗ ความสมบูรณ์แห่งสัญญาอนุญาโตตุลาการและการตั้ง
อนุญาโตตุลาการย่อมไม่เสียไป แม้ในภายหลังคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
ตาย ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือ
คนเสมือนไร้ความสามารถ

มาตรา ๘ เมื่อมีการโอนสิทธิเรียกร้องหรือความรับผิดชอบ สัญญาอนุญาตตุลาการที่มีอยู่เกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องหรือความรับผิดชอบนั้นย่อมตกแก่ผู้รับโอนด้วย

มาตรา ๙ สัญญาอนุญาตตุลาการจะกำหนดให้ต้องเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาตตุลาการภายในกำหนดเวลาที่สั้นกว่าอายุความตามกฎหมายก็ได้ แต่การฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าวมีผลเป็นการตัดสิทธิที่จะเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาตตุลาการเท่านั้น ห้ามผลเป็นการตัดสิทธิฟ้องคดีตามข้อพิพาทนั้นต่อศาลไม่

เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ คู่กรณีที่เกี่ยวข้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้มีคำสั่งขยายกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งได้ คำร้องนี้ให้ยื่นก่อนสิ้นกำหนดเวลาเช่นว่านั้นวันแต่ในกรณีที่มิเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฟ้องคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาตตุลาการโดยมิได้เสนอข้อพิพาทนั้นต่ออนุญาตตุลาการตามสัญญา คู่สัญญาฝ่ายที่ถูกฟ้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันสืบพยานหรือก่อนมีคำพิพากษาในกรณีที่มิมีการสืบพยาน ให้มีคำสั่งจำหน่ายคดี เพื่อให้คู่สัญญาดำเนินการทางอนุญาตตุลาการก่อน และเมื่อศาลทำการไต่สวนแล้วไม่ปรากฏว่ามีเหตุที่ทำให้สัญญาอนุญาตตุลาการนั้นเป็นโมฆะหรือใช้บังคับไม่ได้ด้วยเหตุประการอื่นหรือมีเหตุที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญานั้นได้ ให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นเสีย

หมวด ๒

อนุญาตตุลาการและผู้ขาด

มาตรา ๑๑ อนุญาตตุลาการอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ในกรณีที่มีอนุญาตตุลาการหลายคน ให้ผู้กระทำความผิดอนุญาตตุลาการฝ่ายละเท่ากัน

ในกรณีที่สัญญาอนุญาตตุลาการมิได้กำหนดจำนวนอนุญาตตุลาการไว้ ให้ผู้กระทำความผิดอนุญาตตุลาการฝ่ายละหนึ่งคนและให้อนุญาตตุลาการดังกล่าวร่วมกันตั้งบุคคลภายนอกอีกหนึ่งคนร่วมเป็นอนุญาตตุลาการด้วย

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่สัญญาอนุญาตตุลาการมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น การตั้งอนุญาตตุลาการต้องทำภายในกำหนดเวลาอันสมควร โดยได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับตั้งกับต้องทำเป็นหนังสือ ลงวัน เดือน ปี และลายมือชื่อของผู้ตั้งไว้เป็นสำคัญ

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่บุคคลซึ่งจะเป็นผู้ตั้งอนุญาตตุลาการมิได้ตั้งภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตตุลาการ หรือภายในกำหนดเวลาอันสมควรตามมาตรา ๑๒ หรือมีพฤติการณ์อันแสดงให้เห็นว่าผู้นั้นไม่เต็มใจจะตั้งอนุญาตตุลาการ ผู้กระทำความผิดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้มีคำสั่งตั้งอนุญาตตุลาการแทนก็ได้

มาตรา ๑๔ เมื่อได้ตั้งอนุญาตตุลาการขึ้นโดยชอบแล้ว ห้ามมิให้ถอดถอนการตั้งอนุญาตตุลาการนั้น เว้นแต่ผู้กระทำความผิดฝ่ายจะได้ยินยอมด้วย

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๑๕๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๐

อนุญาตตุลาการซึ่งได้รับตั้งขึ้นโดยชอบอาจถูกคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ ถ้าเป็นอนุญาตตุลาการที่ศาลหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ตั้ง คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะคัดค้านก็ได้ ถ้าเป็นอนุญาตตุลาการซึ่งคู่กรณีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตั้ง คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะคัดค้านก็ได้ แต่คู่กรณีฝ่ายใดจะคัดค้านอนุญาตตุลาการซึ่งตนเป็นผู้ตั้งหรือร่วมตั้งหาได้ไม่ เว้นแต่คู่กรณีฝ่ายนั้นจะมีได้รู้หรือควรรู้งเหตุแห่งการคัดค้านในขณะที่ตั้ง

เหตุแห่งการคัดค้านตามวรรคสองได้แก่เหตุที่จะคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือเหตุประการอื่นอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือชขาดข้อพิพาทเสียความยุติธรรมไป

ในกรณีที่มีการคัดค้านตามวรรคสองให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าการคัดค้านฟังขึ้น ให้ตั้งอนุญาตตุลาการขึ้นใหม่แทนผู้ซึ่งถูกคัดค้านนั้น โดยวิธีเดียวกันกับการตั้งอนุญาตตุลาการผู้ซึ่งถูกคัดค้าน

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่สัญญาอนุญาตตุลาการกำหนดให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นอนุญาตตุลาการ หรือให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ตั้งอนุญาตตุลาการและบุคคลดังกล่าวนั้น ไม่ยินยอมรับการตั้งหรือตาย ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถก่อนยินยอม รับการตั้ง หรือก่อนตั้งแล้วแต่กรณีให้ถือว่าไม่มีการกำหนดตัวอนุญาตตุลาการ หรือผู้ตั้งอนุญาตตุลาการนั้น

ถ้าอนุญาตตุลาการผู้ยินยอมรับการตั้งแล้วผู้ใดตาย ถูกพิทักษ์
ทรัพย์เด็ดขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้
ความสามารถ ให้ตั้งอนุญาตตุลาการขึ้นใหม่แทน โดยวิธีเดียวกับการ
ตั้งอนุญาตตุลาการผู้ขึ้น

ในกรณีที่อนุญาตตุลาการผู้ยินยอมรับการตั้งแล้วผู้ใดไม่อาจปฏิบัติ
หน้าที่ได้ ไม่เต็มใจปฏิบัติหน้าที่หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลา
อันสมควร คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้
มีคำสั่งตั้งอนุญาตตุลาการขึ้นใหม่แทนอนุญาตตุลาการผู้ขึ้นได้

มาตรา ๑๖ คำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการให้เป็นไปตามเสียง
ข้างมาก ถ้าไม่อาจหาเสียงข้างมากได้ ให้อนุญาตตุลาการตกลงร่วมกัน
ตั้งบุคคลหนึ่งคนเป็นผู้ชี้ขาด ในกรณีที่อนุญาตตุลาการไม่สามารถตั้งผู้
ชี้ขาดได้ ให้อนุญาตตุลาการคนใดคนหนึ่ง หรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้มีคำสั่งตั้งผู้ชี้ขาด และให้นำมาตรา ๑๔
และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับแก่ผู้ชี้ขาดด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๓

วิธีพิจารณาชั้นอนุญาตตุลาการ

มาตรา ๑๗ ก่อนจะทำคำชี้ขาด ให้อนุญาตตุลาการฟังคู่กรณี
และมีอำนาจทำการได้ส่วนตามที่เห็นสมควรในข้อพิพาทที่เสนอมานั้น

ในกรณีที่สัญญาอนุญาตตุลาการหรือกฎหมายมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อนุญาตตุลาการมีอำนาจดำเนินวิธีพิจารณาใด ๆ ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงหลักแห่งความยุติธรรมเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่จำต้องอาศัยอำนาจศาลในการออกหมายเรียกพยาน ให้พยานสาบานตน ให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่กรณีในระหว่างการศึกษา หรือให้ชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายใด อนุญาตตุลาการคนใดคนหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาเช่นนั้น ถ้าศาลเห็นว่ากระบวนการพิจารณานั้นหากเป็นการพิจารณาของศาลแล้วศาลทำให้ได้ ก็ให้ศาลจัดการให้ตามคำร้องนั้น ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการนั้น ๆ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ในการดำเนินการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการ คู่กรณีจะดำเนินการด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน หรือตั้งทนายความคนเดียวหรือหลายคนให้เป็นผู้ดำเนินการแทนตนก็ได้

หมวด ๔

คำชี้ขาดและการบังคับตามคำชี้ขาด

มาตรา ๒๐ คำชี้ขาดต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่ออนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาด แล้วแต่กรณี โดยระบุเหตุผลแห่งข้อวินิจฉัยที่ปวง

ไว้โดยชัดแจ้งด้วย แต่จะกำหนดหรือชี้ขาดการใดให้เกินขอบเขตแห่ง
สัญญาอนุญาตตุลาการหรือคำขอของคู่กรณีไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นการ
กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาตตุลาการหรือคำปฎิการ
อนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดตามมาตรา ๒๑ หรือเป็นการชี้ขาดให้เป็น
ไปตามข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันระหว่างคู่กรณี

มาตรา ๒๑ คำชี้ขาดจะต้องทำให้เสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่ง
ร้อยแปดสิบวันนับแต่วันตั้งอนุญาตตุลาการคนสุดท้ายหรือผู้ชี้ขาดโดย
ชอบ เว้นแต่คู่กรณีได้ตกลงกำหนดเวลาไว้เป็นอย่างอื่น

กำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือกำหนดเวลาที่คู่กรณีได้ตกลง
กันไว้เป็นอย่างอื่นตามวรรคหนึ่ง คู่กรณีอาจตกลงกันขยายได้ ถ้าตกลง
กันไม่ได้ ให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรืออนุญาตตุลาการ หรือผู้ชี้ขาด
ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ และให้ศาลมีอำนาจสั่งขยายเวลาได้ตาม
ที่เห็นสมควร

ห้ามมิให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยกเหตุที่อนุญาตตุลาการหรือผู้
ชี้ขาดมิได้ทำคำชี้ขาดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรค
สองขึ้นเป็นเหตุคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาดนั้น เว้นแต่จะได้ยกเหตุ
ดังกล่าวขึ้นโต้แย้งเป็นหนังสือต่ออนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดไว้ภายใน
กำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่สิ้นสุดกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรค
สอง และก่อนที่จะมีการส่งสำเนาคำชี้ขาดไปถึงคู่กรณีฝ่ายนั้น

เมื่อทำคำชี้ขาดเสร็จแล้ว อนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดจะต้องจัด
ส่งสำเนาคำชี้ขาดนั้นถึงคู่กรณีที่เกี่ยวข้องทุกคน

มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ และสัญญาอนุญาตตุลาการ คำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดให้เป็นที่สุดและผูกพันคู่กรณี เมื่อได้มีการส่งสำเนาคำชี้ขาดนั้นถึงคู่กรณีตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่แล้ว

ถ้าในคำชี้ขาดใดมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย หรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย เมื่ออนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ อนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดไม่ยอมปฏิบัติตามคำชี้ขาด ห้ามมิให้บังคับตามคำชี้ขาดนั้น เว้นแต่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจและศาลได้มีคำพิพากษาตามคำชี้ขาดนั้น คำร้องขอให้ยื่นภายในกำหนดเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้ส่งสำเนาคำชี้ขาดถึงคู่กรณีตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่แล้ว

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รับทำการไต่สวน และมีคำพิพากษาโดยด่วน ทั้งนี้ ต้องให้คู่กรณีฝ่ายที่จะถูกบังคับมีโอกาสดำเนินการก่อน

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำชี้ขาดใดไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ใช้บังคับแก้ไขข้อพิพาทนั้น หรือเป็นคำชี้ขาดที่เกิดจากการกระทำ หรือวิธีการอันมิชอบอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมิได้อยู่ในขอบเขตแห่งสัญญาอนุญาตตุลาการที่มีผลผูกพันตามกฎหมายหรือคำขอของคู่กรณีให้ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดนั้น

ในกรณีที่คำชี้ขาดใดมีความบกพร่องอันมิใช่สาระสำคัญและอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้เช่น การคำนวณตัวเลขหรือการกล่าวอ้างถึงบุคคลหรือ

ทรัพย์สินใดผลิตออกไป ศาลอาจแก้ไขให้ถูกต้องและมีคำพิพากษาให้
บังคับตามคำชี้ขาดที่ได้แก้ไขแล้วนั้นได้

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่สัญญาอนุญาตตุลาการมิได้กำหนดไว้เป็น
อย่างอื่น ศาลที่มีเขตอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ได้แก่ ศาลที่มี
พิจารณาอนุญาตตุลาการอยู่ในเขต หรือศาลที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาท
ซึ่งได้เสนอต่ออนุญาตตุลาการนั้น

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล เว้น
แต่

(๑) มีข้ออ้างแสดงว่าอนุญาตตุลาการหรือผู้ชี้ขาดมิได้กระทำการ
โดยสุจริตหรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้กลฉ้อฉล

(๒) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายอันเกี่ยวกับ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๓) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไม่ตรงกับคำชี้ขาดของอนุญาต
ตุลาการ

(๔) ผู้พิพากษาซึ่งได้ส่วนคดีนั้นมีความเห็นแย้ง หรือได้รับรอง
ว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ หรือ

(๕) เป็นคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครอง
ประโยชน์ของคู่กรณีในระหว่างการศึกษาของอนุญาตตุลาการตาม
มาตรา ๑๘

หมวด ๕

ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายและค่าบวการ

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาอนุญาตตุลาการ ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาตตุลาการและค่าบวการอนุญาตตุลาการหรือผู้ชขาด แต่ไม่รวมถึงค่าทนายความและค่าใช้จ่ายของทนายความ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในคำชขาดของอนุญาตตุลาการหรือผู้ชขาด แล้วแต่กรณี แต่ไม่ว่าจะได้ตกลงกันไว้ในสัญญาอนุญาตตุลาการหรือกำหนดไว้ในคำชขาดเป็นประการใด ถ้าศาลที่มีเขตอำนาจเห็นสมควร อาจกำหนดให้ใหม่ตามความเป็นธรรมก็ได้

ในกรณีที่ได้กำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาตตุลาการ หรือค่าบวการอนุญาตตุลาการหรือผู้ชขาดไว้ในคำชขาด คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อนุญาตตุลาการหรือผู้ชขาดอาจยื่นคำร้องให้ศาลที่มีเขตอำนาจมีคำสั่งเรื่องค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาตตุลาการ และค่าบวการอนุญาตตุลาการหรือผู้ชขาดให้ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

หมวด ๖

การบังคับตามคำชขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศ

มาตรา ๒๘ อนุญาตตุลาการต่างประเทศ หมายถึง อนุญาตตุลาการที่กระทำการพิจารณาชขาดข้อพิพาททั้งหมดหรือโดยส่วนใหญ่ นอกราชอาณาจักรไทย และคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้มีสัญชาติไทย

มาตรา ๒๕ คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศจะได้รับการรับรองและบังคับในราชอาณาจักรไทยก็เฉพาะแต่คำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี และให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่ประเทศไทยยอมตนเข้าผูกพันเท่านั้น

คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีหลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ย่อมได้รับการรับรองและบังคับในราชอาณาจักรไทยตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐ เมื่อคู่กรณีฝ่ายใดประสงค์จะให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศตามมาตรา ๒๕ ให้คู่กรณีฝ่ายนั้นยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในกำหนดเวลาหนึ่งนับแต่วันที่ได้ส่งสำเนาคำชี้ขาดถึงคู่กรณีตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การพิจารณาของศาลโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ ผู้ซึ่งขอบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ จะต้องมียุทธสาธิตต่อไปมาแสดงด้วย

(๑) ต้นฉบับคำชี้ขาด หรือสำเนาที่รับรองถูกต้อง

(๒) ต้นฉบับสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือสำเนาที่รับรองถูกต้อง

(๓) คำแปลเป็นภาษาไทยของคำชี้ขาดและสัญญาอนุญาตตุลาการนั้น โดยมีผู้แปลซึ่งได้สาบานตัวแล้ว เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ ตัวแทนทางทูตหรือกงสุลไทยเป็นผู้รับรอง

มาตรา ๓๒ การขอบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศ ที่อยู่ในบังคับแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครเจนีวา ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๐ (ก.ศ. ๑๕๒๗) นั้น ศาลจะพิพากษาบังคับให้เมื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายสามารถพิสูจน์ได้ว่าคำชี้ขาดดังกล่าวมีลักษณะครบถ้วนดังต่อไปนี้

(๑) ได้ทำขึ้นในอาณาเขตของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครเจนีวา ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๐ (ก.ศ. ๑๕๒๗) และต้องเป็นคำชี้ขาดระหว่างบุคคลซึ่งอยู่ในบังคับของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญานั้นด้วย

(๒) ได้ทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจแห่งสัญญาอนุญาตตุลาการที่อยู่ในบังคับของโปรโตคอล ว่าด้วยข้อตกลงมอบให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด ฉบับที่เปิดให้ลงนาม ณ นครเจนีวา เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๖ (ก.ศ. ๑๕๒๓)

(๓) ได้ทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจแห่งสัญญาอนุญาตตุลาการที่มีผลผูกพันตามกฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญานั้น

(๔) ได้ทำขึ้นโดยอนุญาตตุลาการซึ่งได้กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาตตุลาการหรือตามข้อตกลงของคู่กรณี

(๕) ได้ทำขึ้นตามกระบวนการวิธีพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๖) เป็นคำชี้ขาดเกี่ยวกับข้อพิพาทที่อาจเสนอให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดได้ตามกฎหมายไทย

(๗) มีผลผูกพันเป็นยุติแล้วในประเทศที่ทำคำชี้ขาดนั้น

(๘) สามารถบังคับได้โดยไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายไทยหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๓๓ ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดตามมาตรา ๓๒ ได้ ถ้าปรากฏต่อศาลว่า

(๑) คำชี้ขาดได้ถูกเพิกถอนเสียแล้วในประเทศที่ทำคำชี้ขาดนั้น

(๒) ผู้ซึ่งจะถูกบังคับไม่สามารถเข้าถึงคดีในชั้นอนุญาโตตุลาการได้ เพราะมิได้รับการแจ้งล่วงหน้าเพื่อให้ทราบถึงการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการภายในระยะเวลาอันสมควร หรือผู้ซึ่งจะถูกบังคับเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถตามกฎหมายและไม่มีผู้ดำเนินคดีแทนโดยชอบ หรือ

(๓) คำชี้ขาดมิได้วินิจฉัยให้ครบทุกประเด็นข้อพิพาทที่คู่กรณีเสนอ หรือคำชี้ขาดวินิจฉัยเกินขอบเขตที่กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๓๔ การขอบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ที่อยู่ในบังคับแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือ และการใช้บังคับคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครนิวยอร์ก ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๑ (ค.ศ. ๑๙๕๘) นั้น ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธเสียได้ ถ้าผู้ซึ่งจะถูกบังคับสามารถพิสูจน์ได้ว่า

(๑) คู่สัญญาอนุญาโตตุลาการฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็น ผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คู่สัญญาฝ่ายนั้น

(๒) สัญญาอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพันตามกฎหมายแห่งประเทศที่คู่กรณีได้ตกลงกันไว้ หรือตามกฎหมายแห่งประเทศ ที่ทำคำชี้ขาดนั้นในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงดังกล่าว

(๓) ไม่มีการแจ้งให้ผู้ซึ่งจะถูกบังคับทราบล่วงหน้า โดยชอบถึงการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการหรือการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ หรือผู้ซึ่งจะถูกบังคับนั้นไม่สามารถเข้าถึงข้อคดีในชั้นอนุญาโตตุลาการได้เพราะเหตุประการอื่น

(๔) คำชี้ขาดวินิจฉัยเกินขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ แต่ถ้าคำชี้ขาดที่วินิจฉัยเกินขอบเขต นั้นสามารถแยกออกได้จากคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยในขอบเขต แล้วศาลอาจบังคับตามคำชี้ขาดส่วนที่วินิจฉัยอยู่ในขอบเขตแห่งข้อตกลงนั้นให้ก็ได้

(๕) องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการหรือผู้ชี้ขาด หรือวิธีพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ มิได้เป็นไปตามที่คู่กรณีได้ตกลงกันไว้ หรือมิได้เป็นไปตามกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดในกรณีที่มิได้ตกลงกันไว้ หรือ

(๖) คำชี้ขาดยังไม่มีผลผูกพันเป็นยุติ หรือได้ถูกเพิกถอน หรือระงับใช้เสียแล้วโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ หรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด แต่อย่างไรก็ตามการยื่นเรื่องราวขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำการเพิกถอน หรือระงับใช้ซึ่งคำชี้ขาดนั้น ศาลอาจเลื่อนการพิจารณาคดีขอบังคับตามคำชี้ขาดไปได้ตามที่เห็นสมควร และหากคู่ความฝ่ายที่ขอบังคับตามคำชี้ขาดร้องขอ ศาลอาจสั่งให้คู่ความฝ่ายที่จะถูกบังคับหาประกันที่เหมาะสมก่อนก็ได้

มาตรา ๓๕ ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธการขอบังคับตามคำชี้ขาดตามมาตรา ๓๔ ได้ ถ้าปรากฏต่อศาลว่าคำชี้ขาดนั้นเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ไม่สามารถจะระงับโดยทางอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมายไทย หรือถ้าการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือหลักกติกายกย่องปฏิบัติระหว่างประเทศ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๖ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์แห่งสัญญาอนุญาโตตุลาการ และการดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการใดที่ได้กระทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ศิริสุลลำนนท์

นายกรัฐมนตรี

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๗

เล่ม ๑๐๔ ตอนที่ ๑๕๖ ราชกิจจานุเบกษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๐

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ใน
ปัจจุบันนี้ความนิยมของประชาชนในการระงับข้อพิพาททางแพ่ง โดยทางอนุญา
โตตุลาการนอกศาลมีมากขึ้น เพราะเป็นวิธีที่สามารถแก้ไขปัญหาคัดแย้งได้
โดยสะดวกรวดเร็วไม่สิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย ทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาลึก
ลักษณะประณีตประณีต อันจะช่วยลดจำนวนคดีความที่จะเข้าสู่ศาลอีกด้วย แต่
เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการนอกศาลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีเพียง
มาตรา ๒๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตราเดียวเท่านั้น
ซึ่งยังไม่ชัดเจนและรัดกุมพอ โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับและ
การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ อันเป็นผลให้ประชาชน
ผู้ประสงค์จะใช้วิธีการระงับข้อพิพาททางแพ่ง โดยทางอนุญาโตตุลาการนอกศาล
ต้องประสบกับปัญหาข้อขัดข้องอยู่เสมอ ประกอบกับประเทศไทยได้เป็นภาคีใน
อนุสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการต่างประเทศอยู่หลายฉบับ แต่
ยังมิได้มีการบัญญัติกฎหมายภายในรองรับไว้อย่างเป็นระบบ สมควรที่จะมีการ
บัญญัติกฎหมายเรื่องนี้ให้ละเอียดชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจ
และสังคมปัจจุบันยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้